Місячний Економічний Моніторинг України

- Президент запропонував нову конституцію.
- У лютому економічна активність дещо пожвавилась порівняно з січнем, але рецесія залишається глибокою.
- Уряд затвердив фінансовий план Нафтогазу, який передбачає невеликий прибуток, але фінансовий стан компанії залишається непевним.
- Доходи загального фонду державного бюджету в січні-лютому зменшились на 15,0% дпр.
- Пенсійний фонд матиме дефіцит в 2009 році.
- Рівень безробіття (за методологією МОП) зріс до 7,5% в четвертому кварталі 2008 року.
- Інфляція сповільнилась до 18,1% дпр у березні.
- Міжбанківський валютний курс залишався в проміжку 7,9-8,0 грн. за дол. США протягом більшої частини березня.
- Тема місяця: Брюссельська газова декларація

№4 (102)
квітень
2009

Населення: 46,4 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 32%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 27%
Експорт: Росія 26%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 28%, ЄС 37%

Політика: Нова спроба Президента провести конституційну реформу

31 березня Президент Віктор Ющенко звернувся зі своїм щорічним посланням до Верховної Ради. У своєму зверненні Віктор Ющенко закликав всі партії до об'єднання заради національних інтересів. Президент скористався цією нагодою, щоб назвати основні досягнення свого президентства, такі як зміцнення свободи слова, привернення громадської уваги до теми Голодомору, збільшення іноземних інвестицій та зміцнення енергетичної безпеки. Серед головних загроз Президент визначив наступні: складна економічна ситуація, поглиблення політичної кризи та ризик соціальних протестів.

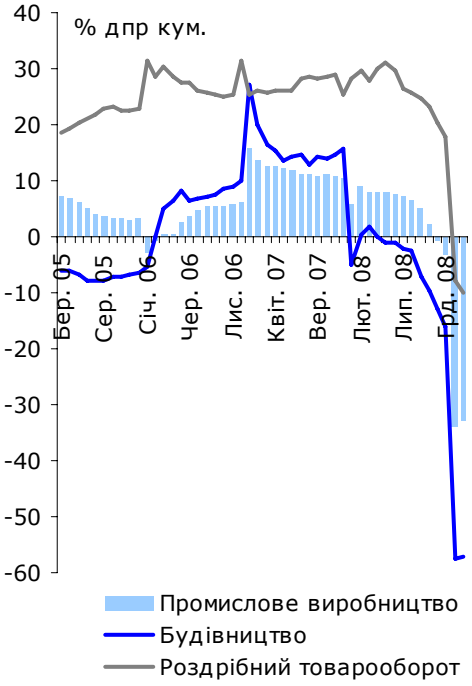
Одним з ключових елементів звернення Президента були пропозиції щодо нової конституції. Зокрема, Президент В. Ющенко запропонував створити двопалатний парламент та змінити виборчу систему. Крім того, він пропонує зменшити кількість депутатів та обмежити депутатську недоторканість. Президент також виступає за реформу місцевого самоврядування через скасування обласних та районних державних адміністрацій. Опозиція розкритикувала президентські ініціативи, що робить перспективу їх проходження у Парламенті (що потребує конституційної більшості у 300 голосів) досить малоймовірною.

Реальний сектор: Реальний випуск зріс у лютому після січневого падіння

У лютому промислове виробництво виросло на 5,4% дпм, хоч у річному вимірі воно скоротилось на 31,6% дпр, сповільнивши падіння на 2,5 процентних пункти у порівняні з січнем. Головними чинниками лютневого пожвавлення стали стабільні поставки газу, відсутність свят і більш сприятливі умови на зовнішніх ринках. У порівнянні з попереднім місяцем виробництво виросло майже у всіх галузях переробної промисловості. Таким чином, у порівнянні з січнем темпи падіння у переробній промисловості знизились на 3,7 процентних пункти до 37,9% дпр. Добувна промисловість також сповільнила падіння у лютому на 5,7 відсоткових пункти до 15,7% дпр завдяки збільшенню попиту з боку металургії. Однак падіння у виробництві та розподіленні води, газу та електроенергії значною мірою нівелювало результати, досягнуті у переробній та добувній промисловості.

Більшість орієнтованих на внутрішній ринок секторів економіки продовжували падати у лютому. Зокрема, роздрібний товарооборот прискорив падіння з 7,1% дпр у січні до 9,4% дпр за два місяці через погіршення споживчих настроїв. В січні-лютому вантажні перевезення скоротились на 37,9% дпр

Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

внаслідок зниження внутрішнього попиту. Будівництво впало на 57,3% дпр. Серед великих секторів економіки незначне зростання було зафіксоване лише у сільському господарстві.

Галузеві тенденції: Уряд очікує прибуток в НАК «Нафтогаз»

Газ. 11 березня уряд затвердив фінансовий план НАК «Нафтогаз України» на 2009 рік. Прийняття фінансового плану було однією з вимог МВФ. Доходи та витрати Нафтогазу прогнозуються на рівні 97,6 млрд. грн. і 95,2 млрд. грн., відповідно, що дозволить отримати 2,4 млрд. грн прибутку. Виконання фінансового плану може стикнутись з декількома важливими ризиками. По-перше, план передбачає вищу компенсацію з бюджету, ніж фактично передбачено у законі про бюджет зараз. Більш того, «Нафтогазу» буде необхідно забезпечити фінансування для закачування газу у підземні сховища для опалювального сезону 2009-2010 років. Інша проблема полягає у сумнівному юридичному статусі газу, який був переданий НАК «Нафтогаз» від попереднього власника – ЗАТ «РосУкрЕнерго» – згідно контракту між компанією та ВАТ «Газпром» (Росія).

Сільське господарство. Міністерство економіки відклало розподіл квоти на імпорт 260 000 т цукру-сирцю, раніше запланований на 2 квітня. Тарифна квота, що передбачає ввезення цукру-сирцю з тростини з імпортним митом 2%, введена у 2009 році згідно з умовами приєднання до СОТ. Обсяг квоти достатньо незначний і складає 11% обсягу внутрішнього ринку, який становить 2,2-2,3 млн. т. Втім, збільшення невизначеності через невстановлений час надходження імпортної сировини може спричинити подальше зростання цін на цукор на внутрішньому ринку.

Зв'язок. Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку (НКРЗ), що вступило в дію у березні, законодавчо визначило межі ринків, на яких конкурують телекомунікаційні оператори. Це дозволить Антимонопольному комітету (АМКУ) визначати розподіл ринкової влади на різних ринках телекомунікаційних послуг і відповідно монополістів на них. Якщо АМКУ оголосить найбільші телекомунікаційні компанії монополістами, НКРЗ регулюватиме ставки інтерконекту між операторами, що покращить конкуренцію та запобігатиме виникненню конфліктів на ринку.

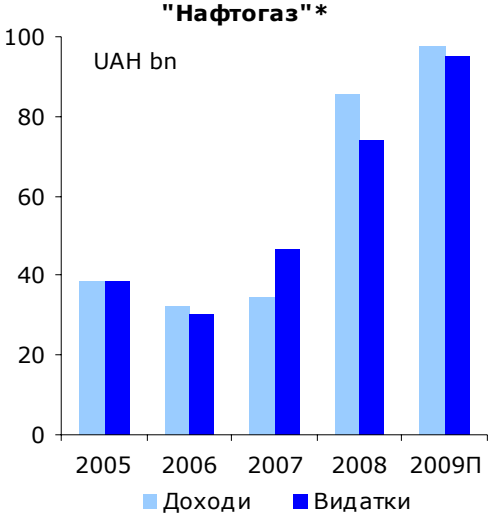
Транспорт. Кабінет Міністрів встановив мінімальні тарифи на вантажні автоперевезення, послуги, що надаються переважно приватними компаніями. Це рішення пояснювалося необхідністю завадити деяким вантажним автомобільним перевізникам встановлювати занижені ціни на перевезення. Однак така форма втручання порушує принцип ринкової конкуренції, що є свідченням готовності уряду посилювати адміністративне втручання в економіку. "Ручне управління" може стабілізувати ситуацію в короткостроковому періоді, проте може перешкоджати реструктуризації економіки, а отже, і її відновленню в середньостроковій перспективі.

У березні були збільшені тарифи на пасажирські залізничні перевезення. Зокрема квитки на проїзд у плацкартному вагоні стали дорожчими на 4,7%, а в купе – на 7,4%. Постійні підвищення тарифів не супроводжуються реформами галузі або покращенням якості послуг.

Зовнішній сектор: В лютому чисті надходження від довгострокових запозичень за кордоном стали додатними

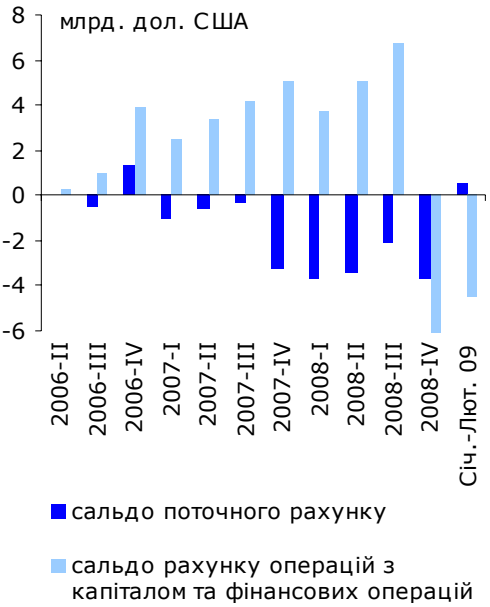
Відповідно до попередніх оцінок НБУ, в лютому баланс рахунку поточних операцій залишався додатним, проте скоротився до 0,1 млрд. дол. США. Баланс торгівлі товарами став від'ємним внаслідок прискорення скорочення експорту. Експорт зменшився на 42,1% дпр в доларовому виразі в лютому через подальше

Фінансові показники НАК "Нафтогаз"*

* Згідно національних стандартів БО; цифри по 2009 р. взяті з фінансового плану компанії
Джерело: НАК "Нафтогаз Украіни"

Платіжний баланс

Джерело: НБУ

скорочення попиту на продукцію машинобудування та метали. Імпорт товарів впав на 53,8 % дпр, причому найбільше зменшився імпорт машин та устаткування. Дефіцит торгівлі товарами був компенсований за рахунок збільшеного профіциту торгівлі послугами (0,3 млрд. дол. США) та чистого притоку поточних трансфертів (0,2 млрд. дол. США).

Дефіцит фінансового рахунку дещо зменшився до 2,2 млрд. дол. США в лютому завдяки прискоренню притоку довгострокового капіталу. Зокрема, чистий притік довго- та середньострокових запозичень відновився та склав 0,3 млрд. дол. США, тоді як в січні по цій позиції спостерігався чистий відтік капіталу. Також, продовжувався чистий притік ПІІ в країну на рівні понад 0,2 млрд. дол. США. Дефіцит фінансового рахунку був сформований в першу чергу через посилення відтоку готівкової іноземної валюти з банківської системи, який сягнув 2,1 млрд. дол. США порівняно із відтоком на рівні 1,0 млрд. дол. США в січні.

Уряд відмінив тимчасову 13% надбавку до діючих ставок ввізного мита на всі продукти, окрім легкових автомобілів та холодильних установок, у відповідь на міжнародні вимоги та тиск всередині країни. Легкові автомобілі та холодильники складають біля половини всього імпорту, що потрапив під дію надбавки, або 8% імпорту в 2008 році. Економічні втрати від надбавки перевищують вигоди від її застосування, проте її скасування залежатимете від балансу політичних інтересів.

Фіскальна політика: Доходи загального фонду Державного бюджету зменшилися у січні-лютому на 15% дпр

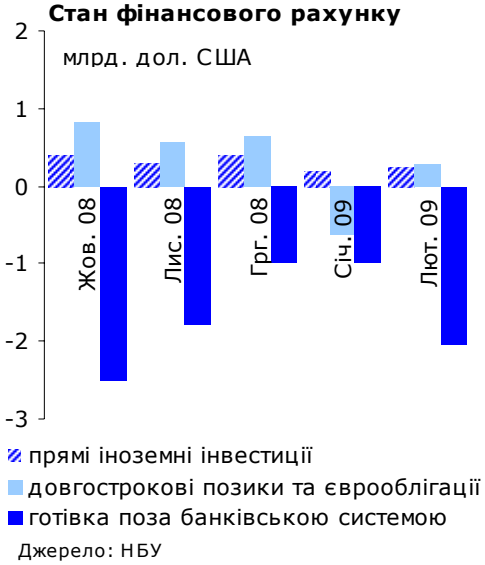
У січні-лютому виконання доходів загального фонду Державного бюджету склало 21,6 млрд. грн або 95,0% від запланованого рівня. Це на 15,0% менше, ніж в попередньому році. Зокрема, отримані надходження від ПДВ були меншими за план на 4,7%, проте їх виконання покращилось порівняно з попереднім місяцем передусім завдяки перевиконанню плану доходів від ПДВ із вироблених в Україні товарів на 7,0%. Також, нижчими за очікувані були доходи від податків на міжнародну торгівлю, акцизів та переважна більшість неподаткових надходжень. Водночас, надходження від податку на прибуток підприємств перевищили заплановані на 10,4% завдяки занадто песимістичному плану доходів для цього податку, високими надходженнями від підприємств, створених за участі іноземного капіталу, а також, ймовірно, внаслідок зростання авансових платежів. Виконання видаткової частини Державного бюджету покращилось й склало 92,2% від запланованого. В результаті дефіцит загального фонду Державного бюджету склав 2,8 млрд. грн.

Соціальна політика: Пенсійний фонд матиме дефіцит у 2009 році

В березні Пенсійний фонд оприлюднив звіт про виконання свого бюджету за 2008 рік. Надходження до Пенсійного фонду становили 143 млрд. грн., з яких 28,9% було отримано в формі трансферту з Державного бюджету. Різниця між доходами і видатками Фонду склала 6,9 млрд. грн. Цей розрив було профінансовано за рахунок залишків коштів на початок 2008 року та позички, отриманої з Єдиного казначейського рахунку.

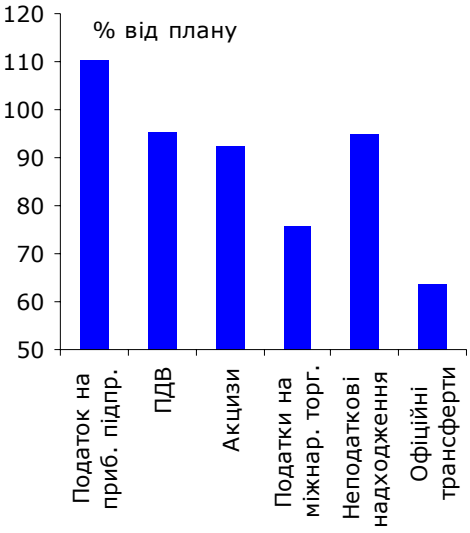
Уряд ухвалив бюджет Пенсійного фонду на 2009 рік з дефіцитом у сумі 15,2 млрд. грн. Більшу частку дефіциту (13,5 млрд. грн.) буде профінансовано за рахунок спеціального трансферту з Державного бюджету, в той час як решту буде покрито за рахунок коштів, які були надані урядом у 2008 році. Сукупні доходи Фонду заплановано в сумі 148 млрд. грн., включаючи 35,8 млрд. грн. з Державного фонду для фінансування різних державних пенсійних програм, виплати пенсій військовослужбовцям та суддям, компенсації Пенсійному фонду низьких внесків платників фіксованого сільськогосподарського податку. Бюджет Фонду не

Стан фінансового рахунку

Джерело: НБУ

Виконання доходної частини Державного бюджету у січні-лютому 2009 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Трансферт Державного бюджету Пенсійному фонду

*заплановані обсяги

Джерело: Звіти про виконанння Державного бюджету за 2002-2008 роки; Закон про Державний бюджет на 2009 рік

передбачає фінансування дефіциту за рахунок позичок з Єдиного казначейського рахунку. Однак Міністерство фінансів має право надавати короткострокові позички Пенсійному фонду для покриття касових розривів для забезпечення повної та своєчасної виплати пенсій у 2009 році. Пенсійний фонд вже отримував такі позички протягом першого кварталу року.

Ринок праці: Рівень безробіття (за методологією МОП) зріс до 7,5% в четвертому кварталі 2008 року

За даними Держкомстату рівень безробіття за методологією МОП становив 6,4% населення віком 15-70 років в середньому за 2008 рік. В четвертому кварталі безробіття зросло до 7,5% порівняно із 5,5% в третьому кварталі внаслідок суттєвого погіршення економічної ситуації в країні.

В лютому номінальна заробітна плата зросла на 3,5% порівняно із попереднім місяцем і на 5,7% у річному вимірі до 1723 грн. Водночас, вона досягла лише рівня квітня 2008 року. В реальному вимірі середня заробітна плата зменшилась на 12,7% дпр. Реальна заробітна плата скоротилась у всіх секторах економіки. Найстрімкіше падіння спостерігалось в будівництві, виробництві транспортних засобів та устаткування, що віддзеркалює найбільший спад виробництва в цих секторах.

Монетарна політика: Інфляція сповільнилась до 18,1% дпр в березні

Споживча інфляція сповільнилась до 18,1% дпр у березні. Висока статистична база призвела до зниження темпів зростання ІСЦ. Обмежені доходи та великий борговий тягар також обмежували інфляційний тиск. У той же час, незважаючи на певну стабілізацію на валютному ринку інфляційні очікування залишались високими і підтримували інфляцію на високому рівні. Базова інфляція залишалась високою в березні і досягла 23,0% дпр.

НБУ відновив незалежність монетарної політики після того, як статті 84 та 86 Закону про державний бюджет на 2009 рік було скасовано Верховною Радою. Згідно цих положень закону уряд міг заблокувати проведення НБУ рефінансування, а НБУ був зобов'язаний викуповувати державні облігації в банків. Скасування цих положень було однією з умов відновлення співпраці з МВФ.

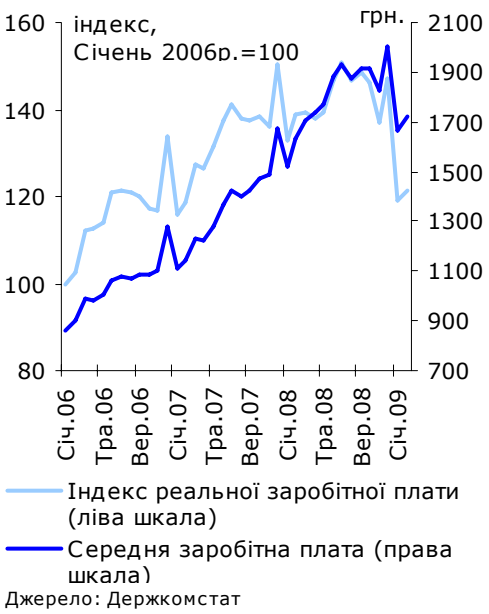
Приріст грошової маси сповільнився в березні до 11,4% дпр, оскільки грошовий мультиплікатор різко зменшився внаслідок зростання частки готівки в грошовій масі. Збільшення рефінансування банків і сповільнення вилучення вкладів з банків в березні покращило ліквідність банків та призвело до зниження ставок овернайт на міжбанківському ринку до 6-9% річних в третій декаді березня з 71,5% річних 4 березня.

Фінансові ринки: Гривня залишалась в проміжку 7,90-8,00 грн. за дол. США протягом більшої частини березня

Валютний курс. Середній міжбанківський курс гривні залишався стабільним в проміжку 7,90-8,00 грн. за дол. США протягом березня за даними НБУ. За інформацією Рейтерс волатильність була дещо більшою і курс гривні досягав 8,40-8,50 грн. за дол. США 2-3 березня і 8,18 грн. за дол. США 12-16 березня. Однак в інші дні місяця Рейтерс повідомляв результати, схожі на дані НБУ. Більш-менш збалансована торгівля, значні інтервенції НБУ і сповільнення відтоку капіталу сприяли стабільності на валютному ринку. Однак короткострокові перспективи гривні залишаються непевними, оскільки економічні агенти не довіряють гривні, а зобов'язання по обслуговуванню зовнішнього боргу залишаються високими. Крім того умови співпраці з МВФ залишаються невизначеними, хоча сторони зараз є ближчими до компромісу.

Банківський сектор. Темпи вилучення вкладів дещо пришвидшилися в лютому. Так, загальний обсяг депозитів

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Обмінний курс

Джерело: Reuters Investor, НБУ

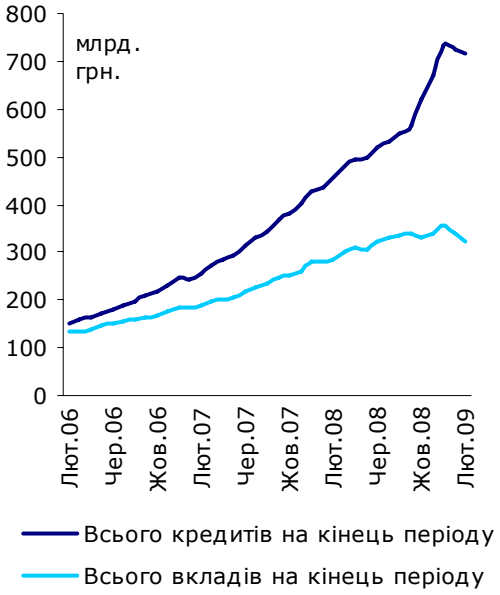
скоротився на 5,6% дпм в лютому порівняно з падінням на 5,2% дпм в січні, переважно внаслідок зняття депозитів в іноземній валюті, які скоротились на 6,7% дпм. Продовження скорочення депозитів відображає не лише недовіру домогосподарств та реального сектору до банківському сектору, але й зниження доходів (зокрема надходжень у іноземній валюті), що змушує економічних суб'єктів витрачати свої заощадження. В умовах відсутності довіри до банківського сектору конкуренція банків за залучення вкладів нефінансових корпорацій загострилась. Банки підвищили ставки по депозитам нефінансових корпорацій до 18,0% річних з 14,5% річних в січні, тоді як плата за залучення короткострокових депозитів нефінансових корпорацій є ще вищою (19,3% річних в лютому проти 15,5% річних в січні).

Банки дещо збільшили кредитування реального сектору в національній валюті (на 3,7% дпм), тоді як обмеження на кредитування в іноземній валюті загальмували видачу відповідних кредитів, обсяги яких скоротились на 3,5% дпм. Більша частка нових кредитів була спрямована в сферу торгівлі, будівництво та виробництво харчових продуктів.

Державний борг. У березні Міністерством фінансів було проведено розміщення короткострокових облігацій внутрішньої державної позики із погашенням на початку 2010 року. Сума розміщення склала 1,5 млрд. грн. із доходністю 15,6% річних. Імовірно, ці облігації були придбані державними банками з метою їх подальшого перепродажу НБУ на вторинному ринку.

25 березня Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів України на 2009-2013 роки. Зокрема, уряд планує підвищити передбачуваність та регулярність розміщення облігацій внутрішньої державної позики за допомогою запровадження рівномірного розподілу розміщень впродовж бюджетного року. Крім того, документ передбачає запровадження середньо-строкового управління державним боргом та створення системи первинних дилерів. Ці заходи в короткостроковому плані не будуть мати значного впливу, проте в довгостроковій перспективі можуть сприяти зменшенню вартості державних запозичень та прискорити розвиток внутрішнього ринку державних цінних паперів.

Розвиток банківської системи

Джерело: НБУ

Тема місяця: Брюссельська газова декларація

ЄС підтримає Україну в модернізації газотранспортної системи

Дмитро Науменко

В березні Україна, ЄС і ряд міжнародних організацій підписали Декларацію, яка стосується питань модернізації газотранспортної системи України. У випадку успішної реалізації модернізація зможе забезпечити вищий рівень енергетичної безпеки в Європі, що набуло суттєво більшої ваги для ЄС після січневої газової кризи. Українська газотранспортна система з річним обсягом транзиту до Європи в 140 млрд. кубометрів газу залишається ключовою транзитною магістраллю до ЄС. Водночас, зношене обладнання та проблеми з газовимірювальними приладами несуть зростаючий ризик майбутніх перебоїв у газопостачанні, в той час як в Україні немає власних ресурсів для інвестицій в модернізацію транзитних потужностей.

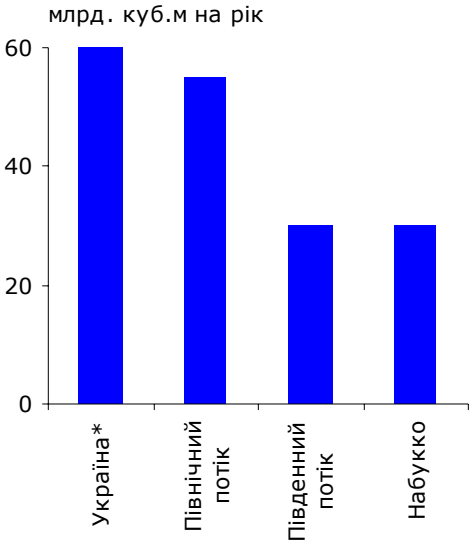
Питання модернізації української газотранспортної системи обговорювалось на міжнародній інвестиційній конференції в Брюсселі 23 березня 2009 року, де і була підписана Декларація між Україною, ЄС, ЄБРР, Європейським інвестиційним банком та Світовим банком. В документі ЄС висловив намір підтримати Україну у залученні кредитів міжнародних організацій. Декларація відповідає офіційній політиці ЄС, яка направлена на забезпечення вищої енергетичної безпеки Європи шляхом модернізації транзитних потужностей у Східній Європі та покращення прозорості місцевих газових ринків.

Декларація містить зобов'язання України реформувати національний ринок газу в обмін на кредити міжнародних організацій для модернізації газотранспортної системи країни. За оцінками, інвестиції в оновлення газотранспортної системи становитимуть 2,75 млрд. дол. США. Більш того, сторони задекларували намір розширити пропускну спроможність газотранспортної системи на 60 млрд. кубометрів, на що потрібно додатково 5-6 млрд. дол. США. В свою чергу Україна пообіцяла створити незалежного оператора з питань транзиту газу, що матиме належну систему фінансової звітності та здійснюватиме діяльність на ринкових засадах, включно з ринковим ціноутворенням.

Підтримуючи основні транзитні потужності в Україні, ЄС сприятиме надійному транспортуванню газу територією країни. Окрім того, фінансування розширення існуючої газотранспортної системи в Україні міжнародними організаціями є менш коштовним та ризиковим, аніж будівництво нових транзитних газопроводів. Наприклад, загальна вартість «Північного потоку», з урахуванням наземних та підводних газопроводів, оцінюється Газпромом в 17,4 млрд. дол. США, «Південний потік» потребує інвестування в розмірі 33,0 млрд. дол. США, а проект «Набукко» коштує 10,0 млрд. дол. США, хоча жоден з них на початкових етапах не буде спроможний транспортувати обсяги газу, які співставні з тими, що транспортуються українською транзитною системою[1].

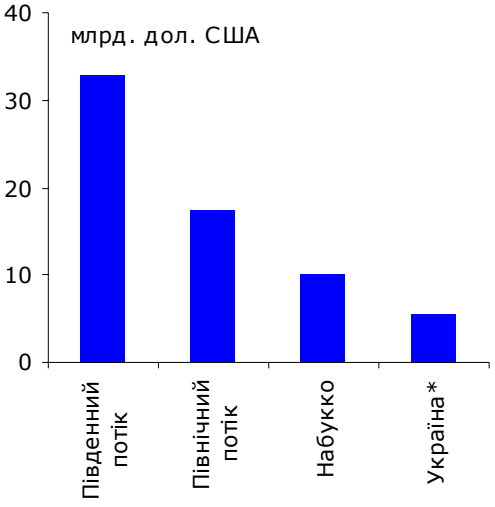
Боргове фінансування модернізації є комерційним проектом, що, за визначенням, вимагає отримання адекватної доходності для позичальника та боржника, а тому потребує збалансування інтересів основних гравців на ринку. Проте на сьогодні Російська Федерація, яка зараз є і в майбутньому залишатиметься ключовим постачальником газу, а тому є іншою зацікавленою в модернізації української газотранспортної системи стороною, залишилась за

Запропоновані газопроводи до ЄС (максимальна пропускна здатність)

* Проект розширення потужності
Джерело: Енергобізнес

Запропоновані газопроводи до ЄС (проектна вартість)

* Проект розширення потужності
Джерело: Енергобізнес

[1] Оцінка видатків на будівництво газопроводу були взяті з журналу "Енергобізнес". Для «Набукко» додатковою проблемою, що зменшує надійність постачання, є недостатній обсяг законтрактованого газу для транспортування цим шляхом.

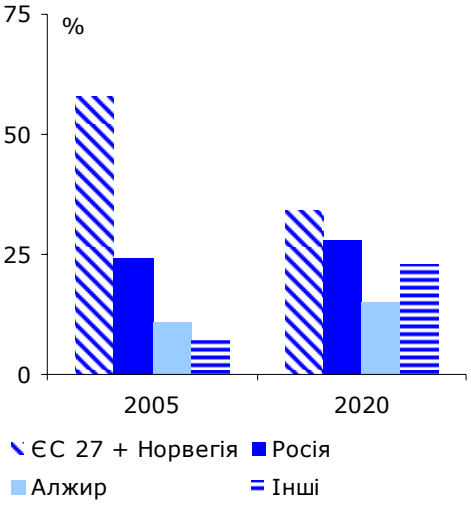
межами переговорів. Делегація РФ демонстративно залишила конференцію. Росія має щонайменш два приводи для незадоволення. По-перше, запропонована схема фінансування виглядає неприйнятною для Росії, оскільки «Газпром» не зацікавлений в інвестуванні в український газопровід, якщо він не переходить в управління «Газпрому» або міжнародного консорціуму під проводом «Газпрому». Іншим важливим фактором є положення Декларації, що стосується можливості для ЄС купувати природний газ в України або на її західному чи східному кордонах, що фактично не відповідає інтересам «Газпрому» як монополіста в постачанні до ЄС газу з Росії та Центральної Азії, що транспортується територією України.

Обговорюване розширення української газотранспортної системи несе в собі ризики, пов'язані з недостатніми обсягами прокачування газу. Якщо транзитні потужності України будуть збільшені без врахування інтересів постачальника, то не буде ніяких гарантій отримання необхідних обсягів газу для заповнення труби. «Газпром» офіційно заявив, що буде диверсифіковувати шляхи постачання природного газу до ЄС та/або мінімізувати витрати на транзит для підвищення власної прибутковості. Більш того, здатність російського монополіста збільшити транзит газу через Україну є обмеженою, оскільки газові резерви Росії вичерпуються, тоді як газ з Центральної Азії може бути спрямований в азійські країни, насамперед до Китаю.

Проведення реформи внутрішнього газового ринку в Україні буде досить складним, але у довгостроковій перспективі це повинно забезпечити значні вигоди. По-перше, відокремлення оператора газового транзиту від НАК «Нафтогаз України» повинно підвищити прозорість власне транзиту газу. Окрім цього, компанія, що займається транзитом, має бути прибутковою та генерувати позитивний грошовий потік, що дозволятиме здійснювати інвестиції. По-друге, відокремлення від «Нафтогазу» підрозділу, що займається транзитом газу, і, таким чином, зменшення крос-субсидування створює передумови для реформи збиткових підрозділів компанії (постачання газу населенню та комунальним підприємствам теплоенергетики). Компанія буде змушена або збільшити прибутковість шляхом перегляду тарифів на газ в країні або звернутись за значними бюджетними субсидіями для підтримки своєї діяльності.

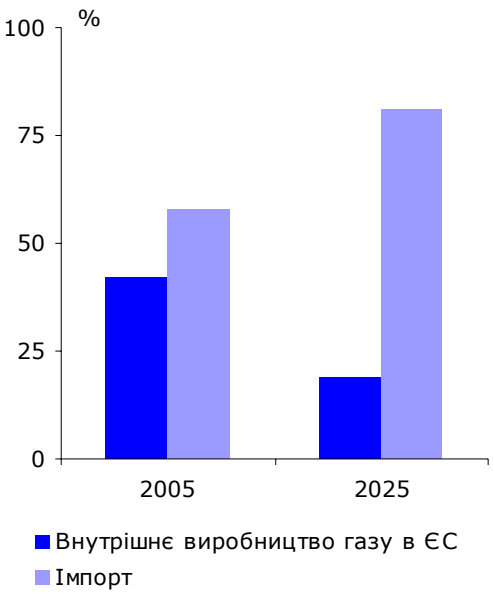
Україна зробила важливий крок в напрямку прийняття енергетичної стратегії ЄС, яка передбачає лібералізацію енергетичного сектору без взяття під контроль української труби. Підписана Декларація є важливою для українського газового сектору, оскільки вона може забезпечити фінансування модернізації національної газотранспортної системи та прискорити реформи у секторі. Однак не треба сприймати цю Декларацію занадто оптимістично, оскільки вона ще не забезпечує реальних гарантій інвестицій у газотранспортні потужності, оскільки інтереси Росії як головного газового постачальника не взяті до уваги. Більш того, реформа газового ринку може бути дуже складною.

Постачальники газу до ЄС

Джерело: Єврогаз

Баланс природного газу в ЄС

Джерело: Європейська Комісія

Економічні Тенденції		IVкв 07	Iкв 08	IIкв 08	IIкв 08	IVкв 08	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-5,6	0,2	-0,3	15,1	17,5	18,0	17,5	0,5	1,1	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	10,2	7,9	7,7	5,1	-3,1	-0,7	-3,1	-34,1	-31,6	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	15,6	1,7	-1,2	-7,2	-16,0	-13,0	-16,0	-57,6	-57,3	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	28,8	27,2	28,8	25,1	18,6	20,9	18,6	-7,1	-9,4	…
Середня заробітна плата	грн.	1545,0	1619,0	1797,0	1906,0	1914,0	1823,0	2001,0	1665,0	1723,0	…
ІСЦ	% дпр	16,6	26,2	29,3	24,6	22,3	22,3	22,3	22,3	20,9	18,1
ІВЦ	% дпр	23,3	31,8	43,7	42,7	23,0	27,4	23,0	20,4	19,0	12,8
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	27,4	28,5	41,1	46,3	33,8	41,7"	35,9"	-33,4"	…	…
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	34,8	45,1	52,9	56,4	38,8	49,4"	41,1"	-56"	…	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-10,57	-4,3	-8,6	-13,2	-16,9	-17,7"	-18,5"	-0,4"	…	…
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-5,92	-3,6	-6,8	-9,2	-12,9	-11,7	-12,9	0,5	0,1	…
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-4,2	-9,6	-7,9	-5,8	-7,1	-6,7	-7,1	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5	32,7	31,5	28,8	26,5	25,4
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	46,0	41,4	38,9	33,8	31,5	32,6	31,6	32,1	29,1	28,1
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,0	14,6	17,2	17,8	21,0	21,9	21,6	25,6	27,2	26,7
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49	6,11	7,76	8,08	8,23	7,97
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21	6,00	7,58	7,70	7,70	7,70
Обмінний курс, середній	євро	7,31	7,56	7,75	7,31	8,22	7,65	10,24	10,29	9,86	10,05

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, Reuters, власні розрахунки,
" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
*** Зростання у доларовому виразі

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	949,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	180,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,2	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9
Поточний рахунок	% ВВП	3,8	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,7
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 06	II 06	III 06	IV 06	I 07	II 07	III 07	IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08
ВВП	млрд. грн.	105,4	124,1	150,4	157,7	137,6	165,1	197,4	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7
Реальний ВВП	% дпр	4,1	6,8	6,9	9,5	8,9	8,6	6,2	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	20,2	18,2	11,8	9,9	14,7	15,5	15,2	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	9,6	5,8	5,8	1,0	0,8	6,2	4,4	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	19,9	19,3	17,9	18,3	24,4	23,5	18,9	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-14,9	-9,6	3,2	1,0	4,9	5,2	0,1	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	10,7	0,9	8,3	6,4	12,9	19,6	13,7	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	3,8	2,8	-5,6	8,1	4,8	6,8	-9,3	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-1,5	6,1	7,3	7,2	15,0	13,2	13,1	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6
Будівництво (реальна)*	% дпр	0,1	0,8	1,4	4,2	13,3	8,2	12,7	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	6,2	16,4	20,0	21,9	14,3	17,5	25,3	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9
Транспорт (реальна)*	% дпр	4,9	7,7	9,4	5,3	7,0	5,6	8,0	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,8	0,0	0,5	-1,4	-1,1	-0,6	-0,3	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-3,7	0,0	1,7	-4,3	-4,0	-1,9	-0,8	-7,7	-10,0	-7,2	-3,7	-9,2
Баланс товарів	млн. дол. США	-1353	-935	-884	-2022	-1735	-1701	-2684	-4452	-4670	-4401	-4121	-3742
Баланс послуг	млн. дол. США	219	506	1054	347	50	448	1614	308	219	492	1544	159
Поточні трансферти	млн. дол. США	622	790	851	910	732	844	947	1016	740	833	831	723
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1153	1489	1736	1359	1709	1934	3927	1648	2430	3091	3324	838
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	4	-141	370	3350	1816	1477	616	1844	217	160	-690	-967
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	17,3	17,7	19,2	22,4	23,0	25,9	30,6	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,06	5,02	5,02	5,03	5,04	5,02	5,01	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,2	31,7	31,9	32,8	33,3	32,8	30,8	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,4	4,6	4,1	4,1	5,1	5,3	4,9	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	3,4	4,6	4,3	6,7	3,8	4,1	4,1	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,2	9,2	9,7	9,3	10,4	9,8	8,7	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8
Акцизні збори	% від ВВП	1,8	1,7	1,5	1,5	1,8	1,7	1,6	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	30,9	32,8	29,4	36,6	28,4	31,0	29,6	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2
Поточні видатки	% від ВВП	28,9	29,7	24,9	29,2	26,9	28,4	25,9	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8
Капітальні видатки	% від ВВП	1,9	3,2	4,5	7,4	1,6	2,6	3,7	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-0,4	1,1	-2,4	4,0	4,7	1,7	1,2	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,5	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	23,8	22,6	18,8	11,3	14,7	13,9	14,9	15,7	13,8	7,1	7,1	1,1
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	22,1	18,6	20,3	16,3	17,5	17,4	14,9	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,9	6,8	6,4	6,8	7,4	6,6	6,2	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5
Банківський сектор													
Грошовий агрегат М0	% дпр	36,2	25,3	23,7	24,5	26,2	30,6	41,1	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	39,2	36,6	36,7	34,3	38,6	40,7	47,8	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	54,6	41,1	39,7	37,3	50,7	56,3	64,8	71,9	68,8	68,2	53,3	8,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	54,5	66,2	64,3	57,5	52,3	43,8	38,4	32,5	35,2	32,9	31,2	66,1
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	59,8	53,7	49,0	52,3	52,4	57,2	60,7	72,7	81,2	70,7	53,4	37,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	72,0	82,1	90,4	95,4	98,9	97,4	91,0	75,4	71,3	57,9	61,0	94,2
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	87,6	86,7	76,6	79,5	84,1	86,5	87,9	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	63,1	63,4	63,5	64,9	65,8	67,3	68,2	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	15,8	15,5	14,6	15,1	14,0	13,9	13,7	14,0	14,6	17,3	17,1	21,1
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,5	11,3	11,3	11,5	11,5	11,4	11,3	11,1	10,8	11,4	12,1	12,3

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД

* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.